

CENY OGŁOSZEN
za wiersz milimetry
przed 1 złoty, w tek-
ście 50 gr., za tekstem
40 gr. Ogłoszenia tabe-
laryczne 50 proc. a
święteczne 25 proc.
drożej. Drobne ogło-
szenia po 10 groszy.
Dla poszukujących pra-
cy 5 gr. za wyraz. Naj-
mniej 1 zł.
Konto czekowe PKO
Warszawa 65 678.

EXPRES ZAGŁĘBIA

Prenumerata wy-
nosi miesięczna
zł. 2.00

Adres administracji:
Piłsudskiego Nr 8 te-
lefon 4-97, telefona re-
dakcji 6-92, telefona re-
dakcji społecznej i dru-
karai 4-94.
Konto czekowe PKO.
Warszawa 65 678

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego.

Redaktor naczelny i odpowiedzialny: **WIKTOR MONSIORSKI**

ODDZIAŁY: RADOM, Żeromskiego 73, tel. 23; KIELCE, Kilińskiego 18, tel. 507; BĘDZIN, Małachowskiego 24, tel. 5-08; DĄBROWA, 3-go Maja 14, tel. 2-77; ZAWIERCIE, ul. Paderewskiego 7; CZELADZ, Rynek Nr. 8; GRODZIEC, ulica Kościuszki.

Skazanie przywódcy Niemców pomorskich na 6 miesięcy więzienia.

BYDGOSZCZ, 13. 11. (wl.) Sąd okręgowy w Bydgoszczy wydał wyrok w sprawie byłego posła niemieckiego Graebego, który był kierownikiem niemieckiej organizacji „Deutschtumsbundu“.

Wśród dokumentów, znajdujących się w rękach sądu znajdował się list Graebego, napisany do jednego z profesorów uniwersytetu w Berlinie. W liście tym czytamy, że Pomorze i była „dzielnicą pruska nie utrzymującą się przy Polsce, że wysłał swego syna na studia zagranicą, by ten po powrocie do Polski stanął na czele ruchu separatystycznego.

Sąd udowodnił Graebemu, że przeszkadzał w wykonywaniu ustawy, dotyczącej akcji poborowej o-

bywateli polskich, narodowości niemieckiej, wymuszając na nauczycielach szkół powszechnych zdradzenia tajemnic służbowych.

Na zasadzie art. 129 k. k., wziął pod uwagę, że oskarżony nigdy karany nie był, sąd skazał go na 6 miesięcy więzienia.

ODCZYT B. PREMIERA ŚWITALSKIEGO.

WARSZAWA, 13. 11. (wl.) W nadchodzącą sobotę w filharmonii warszawskiej wygłosi odczyt były premier Świtalski p. t. „O co walczymy“.

DEMONSTRACJE LITEWSKIE.

WILNO, 13. 11. (wl.) Na pograniczu polsko - litewskim miały wieczoraj miejsce, w pobliżu Trok, antypolskie demonstracje, zorganizowane przez litewskie organizacje przysposobienia wojskowego. W pobliżu granic wznoszono wrogi antypolskie okrzyki.

ZASTRZELENIE ZBIEGA.

WILNO, 13. 11. (wl.) Na pograniczu polsko - litewskim w pobliżu miejscowości Marcinkańce, został zabity litewski więzień polityczny, Wasilewski.

Wasilewski uciekł z więzienia kowieńskiego i chciał przedostać się do Polski. Straż graniczna spostrzegła go i położyła trupem na miejscu.

DZUMA W CHINACH.

NOWY JORK, 13. 11. W całych północnych Chinach rozpowszechnia się z gwałtowną szybkością dżuma. Całe wioski powymierały. Ludność w popołudniu opuszcza prowincję Shensi i ucieka na północ i południe. Po wioskach nie grzebie się umierających masami na dżumę. Około pół miliona mieszkańców Shensi i okolicznych prowincji już padło ofiarą straszliwej epidemii.

BOMBA W LOKALU STRONNIC-TWA NARODOWEGO.

KALISZ, 13. 11. (wl.) Dziś nad ranem nieznanymi dotychczas sprawcy rzucili do lokalu stronnictwa narodowego granat ręczny. Wybuch granatu spowodował spustoszenie w lokalu. Ofiar w ludziach nie było.

DEMONSTRACJE FASZYSTÓW NIEMIECKICH.

RZYM, 13. 11. (wl.) Z okazji urodzin króla włoskiego przybyło do Rzymu 28 przywódców okręgowych organizacji Stahlhelmowców. Po nabożeństwie udali się do ministerjum wojny, gdzie faszysty niemieccy wznosili okrzyki na cześć faszystów włoskich.

DALSZA LIKWIDACJA jacejek komunistycznych na Śląsku

KATOWICE, 13. 11. (wl.) Na terenie Górnego Śląska została dziś zlikwidowana centrala komunistyczna, szmuglująca bibulę komunistyczną z Czechosłowacji do Polski.

Według przypuszczenia władz bezpieczeństwa, akcją tą kierowali były komunistyczny poseł na sejm śląski, Komander.

W związku z likwidacją jacejek komunistycznych aresztowano w Świętochłowicach: Świerczyca, Kłusowa i Dudka, w Siemianowicach: Polaczka i Paździerskiego, przywódców akcji komunistycznej.

Śledztwo w toku.

Wszystkim, którzy okazali nam tyle współczucia i serca i oddali ostatnią posługę drogi nam zwłokom

ś. p.

EDWARDA MARTINA

a w szczególności Wielbnym ks. ks. pastorem Tytziowi i Wittenbergowi, Zarządowi Sp. Akc. H. Dietel — współtowarzyszom pracy — kolegom, majstrom i robotnikom oraz przyjaciołom i znajomym Zmarłego składam serdeczne podziękowanie
Żona i Rodzina.

Tysiące depesz w Belwederze w rocznicę odzyskania Niepodległości.

WARSZAWA, 13. 11. W ciągu 11 bm. pod adresem marszałka Piłsudskiego nadeszło do Belwederu kilka tysięcy depesz z wyrazami hołdu dla zwycięskiego wodza w

rocznicę odzyskania niepodległości. Depesze nadeszły organizacje społeczne, polityczne, zgromadzenia z kraju i zagranicą.

Przewiezienie 5 b. posłów z Brześcia do Lwowa.

WARSZAWA, 13. 11. (wl.) W dniu dzisiejszym zrana przewieziono z Brześcia nad Bugiem do więzienia we Lwowie 5-ciu byłych posłów ukraińskich, którzy odpowiadać będą za działalność antyrządową. Są to: Włodzimierz Celejewicz,

dr. Osip Kohut, Iwan Leszczyński, Dymitr Palijew i Aleksy Wyslocki. W najbliższym czasie przewieziony zostanie do Białegostoku z Brześcia nad Bugiem były poseł Adolf Sawicki, do Krakowa zaś b. posłowie — Witos i Lieberman.

Aresztowanie działaczy Centrolewu za czyny kryminalne

POZNAŃ, 13. 11. (wl.) W Poznaniu aresztowano szereg działaczy Centrolewu. Na zlecenie prokuratora sądu okręgowego w Poznaniu aresztowano byłego posła dr. Michałkiewicza z P. S. L. Piast, który obecnie jest kandydatem z listy Cen-

trolewu, oraz byłego dyrektora banku polskiego Mączyńskiego.

Jak się okazuje obaj zostali zatrzymani pod zarzutem fałszerstwa ksiąg w spółdzielni miejskiej „Domus“.

Zawalenie się sklepienia w szpitalu 71 osób zabitych.

PARYŻ, 13. 11. (wl.) W miejscowości francuskiej Lugdun wydarzyła się straszna katastrofa, spowodowana zawaleniem się sklepienia w szpitalu sióstr Saint Pathien, pod czas odnowienia szpitala.

Dotychczas wydobyto 71 zabitych. Akcja ratunkowa jest utrudniona z powodu zawalenia się muru. W czasie akcji ratowniczej śmierć poniosło 12 policjantów i strażaków.

Napad na konsula włoskiego w Tuluzie.

TULUZA, 13. 11. (wl.) W czasie święcenia uroczystości zawieszenia broni, napadły na konsulat włoski w Tuluzie organizacje antyfaszystowskie.

sula włoskiego. Dzięki interwencji policji udało się konsula włoskiego wyrwać z rąk napastników.

W związku z tem aresztowano 5 przywódców antyfaszystowskich.

Antyfaszyci rzucili się na kon-

TAJEMNICZY ZWIĄZEK „ORJUNA“.

Podpalenie szkoły w północnych Włoszech.

RZYM, 13. 11. „Popolo di Roma“ donosi, że iredentyści jugosłowiańscy w północno - zachodnich Włoszech uprawiają w dalszym ciągu akcję terrorystyczną.

Członkowie tajnego stowarzyszenia słoweńskiego „Orjuna“ zakradli się w nocy do szkoły w Plezzo, obłali podłogę naftą i podpalili.

Zbudzeni ze snu nauczyciele zaalarmowali straż ogniową, która pożar stłumiła. Sprawcy podpalenia nie zostali ujęci.

Słoweńcy zaprzeczają kategorycznie temu twierdzeniu i oświadczają, że doniesienie rzymskiego dziennika jest prowokacją.

OLBRZYMI WYLEW NIEMNA.

KRÓLEWIEC, 13. 11. Straszna powódź nawiedziła położone nad granicą litewską a raczej obszaru krajpedzkiego miasto wschodniopruskie Tylża. Rzeka Niemen wystąpiła z brzegów, zalala liczne domy i ulice położone nad brzegiem rzeki. Ulica portowa zupełnie zalana jest wodami. Ulica Zamkowa odcięta jest od świata. Wielka fabryka papierów, kilka tartaków i młynów zupełnie jest otoczonych wodami zewsząd. Rzeka Jąge rozlała szeroko, zamieniając całą okolicę w jedno wielkie morze.

W litewskiej części Niemna zostało zalane miasto Jurborg, woda stoi głęboko na rynku. Most pod miastem został porwany przez rzekę. Ruch kolejowy i statkami jest przerwany na wielu odcinkach.

PO 72 GODZINACH PRZEBYWANIA W MORZU.

EUREKA (Kalifornia), 13. 11. (PAT). Pierwszy oficer skunera „Brooklin“, który zatonął w sobotę w pobliżu portu Humboldta, został uratowany po 72-ch godzinach przebywania w wodzie bezżywienia. Udało mu się uciepić części rozbitego okrętu. Oficer został przewieziony do szpitala. Istnieje nadzieja utrzymania go przy życiu, aczkolwiek w chwili, gdy go wyciągnięto z morza, był absolutnie wyczerpany i niemal nieprzytomny.

Prasa donosi że...

— Naczelnik prokuratury republiki sowieckiej i osławiony ostatni głównodowodzący armią rosyjską w czasie wojny światowej, Krylenko, został wysłany do szpitala psychiatrycznego.

Po tygodniowej obserwacji lekarze przesłali na ręce Stalina świadectwo, stwierdzające, że Krylenko cierpi na silny rozstrój nerwowy i nie może zajmować jakiegokolwiek odpowiedzialnego stanowiska ze względu na pogarszający się stan jego zdrowia, bliski obłąkania.

— Dokonano zuchwałego napadu bandyckiego na mieszkanie Fischera Ferdynanda, zamieszkałego w Wielkim Komorsku, powiatu Święcie. Mianowicie około g. 2 w nocy wtargnęła przez budo do mieszkania dwóch uzbrojonych w rewolwery zamaskowanych bandytów, którzy zażądali wydania pieniędzy. W czasie szamotaniasia z napastnikami, którym stawili opór, został przez jednego z nich kilkoma strzałami z rewolweru położony na miejscu. Bandyci po zastrzeleniu Fischera niczego nie zrabowali i zbiegli niepoznani.

— Przed sądem okręgowym w Katowicach odbyła się rozprawa karna przeciwko odpowiedzialnemu redaktorowi „Polonii”, Stanisławowi Skrzyżczakowi oskarżonemu o obrazę czci, której dopuścił się, zamieszczając 18 sierpnia br. artykuł w „Polonii” pod tytułem: „Pod rządami niekontrolowanych kacyków”, atakujący dyrekcję lasów państwowych z panem Adamem Loretem na czele. W wyniku rozprawy sędzia Głowacki ogłosił wyrok skazujący Skrzyżczaka na dwa miesiące bezwzględnej aresztacji.

— Niewykryci sprawcy zalepili orla polskiego, umieszczonego na gmachu generalnego konsulatu Rzeczypospolitej — w Gdańsku, oraz na polskiej skrzynce pocztowej przybili ulotkę wywołującą socjalistycznej partii gdańskiej. Jest to już stały system, który należy łoboj jednak obrzydzić gdańszczyznom.

— Ubiegłej nocy w fabryce Smardzewskiego w Łodzi wybuchł groźny pożar. Ogień powstał w chwili, gdy fabryka była w pełnym ruchu.

Około 100 robotników rzuciło się w panice od ucieczki. Przybyła straż ogniowa zajęła się w pierwszym rzędzie zabezpieczeniem sąsiednich budynków mieszkalnych, z których przerażeni lokatorzy wynosili swój dobytek na podwórza i uciekali z dziećmi.

Przebieg pożaru padła t. zw. gremplarnia wraz z maszynami i surowcem. Strafy sięgają 100.000 zł. Przyczyną pożaru było krótkie spięcie, lub porzucenie niedopałka papierosa.

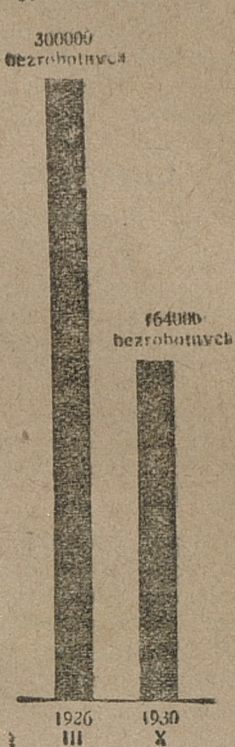
Zabici, 7 zaś lekko rannych. Budowniczcy zostali aresztowani w chwili, kiedy usiłował zbiec ze stolicy.

— W pow. chełmskim aresztowano Wacława Piętała, kandydata na postać z komunistycznej listy „Jedności robotniczo - chłopskiej”.

Aresztowania dokonano na zlecenie sędziego we Włodzimierzu Wołyńskim, do dyspozycji którego oddano aresztowanego.

Piętał pozostaje pod zarzutem wystąpienia antypaństwowych.

SPADEK BEZRZEMIEŚNICZY

Wobec egzaminu.

„Dzień 16-ty listopada — mówił minister Janta-Polczyński na wielkiej akademii rolniczo-politycznej w Toruniu — czy kapitał zagraniczny uzna nas jako państwo w znaczeniu współczesnym, czy też, jako państwo, z którym nie wiadomo, co jutro będzie”. Egzamin wypadnie dla Polski pomyślnie, jeśli ogromna większość wyborców polskiej skłupi się przy liście marszałka Piłsudskiego. Stąd — następna, zgoda już praktycznie i bezpośrednio dotycząca wyborców przesłanka: W dniu 16 listopada „złożymy egzamin, czy jest możliwym złagodzić nacisk śruby podatkowej przez uzyskanie pożyczki zagranicznej”. Albowiem, jak to słusznie zaznaczył minister Janta-Polczyński, nacisk śruby podatkowej dlatego jest w Polsce tak mocny, że z podatków musimy pokrywać nie tylko wydatki bieżące państwa, ale również — czynić wkłady, czyli inwestycje, na które normalnie powinniśmy użyć środków, uzyskane z pożyczek zagranicznych. Gdybyśmy te pożyczki uzyskali, nacisk śruby podatkowej możnaby zwolnić.

Uzyskanie kredytu zagranicznego zależne jest jednak od wyniku wyborów w dniu 16 listopada. Kompetentny w tym względzie, bo biorący bezpośredni udział w różnych pertraktacjach z kapitalistami zagranicznymi, minister Janta-Polczyński w temże przemówieniu oświadczył: „Kapitaliści zagraniczni mówią: poczekamy 16 listopada”. „Towarzystwa kredytu długoterminowego, czy krótkoterminowego wszędzie oświadczenia: poczekamy tylko, aż w Polsce będzie trwały i silny rząd”.

Bo słusznie powiedział to minister polski, i z pewnością rozumieją to kapitaliści zagraniczni: „Niepodobna, żeby rząd, walący się co trzy miesiące, mógł przeprowadzić jakąkolwiek myśl realną”.

A któż z kapitalistów zagranicznych zechce ulokować swe pieniądze w państwie, którego rząd wali się co trzy miesiące, jak to było za czasów przekletej pamięci sejmowładztwa, — gdy Polska według trafnej opinii ministra Janty-Polczyńskiego była państwem, „którego cugle rządowe wloką się po ulicy”. Dzisiaj cugle te dźwierz mocna dłoń marszałka Piłsudskiego. „Dziś znalazł się człowiek — mówił minister Janta-Polczyński — który na cugle te nogą nastąpił i w ręce je pochwycił”.

Jesteśmy pewni, że wbrew usiłowaniom tych, którzy cugle władzy państwowej chcą wyrwać z rąk marszałka Piłsudskiego, by znowu rzucić je na ulicę, obrzymia większość społeczeństwa polskiego pójdzie za Wodzem i pomyślnie dla siebie i Polski złoży egzamin w dniu 16 listopada.

Od wyniku tego egzaminu, jak to słusznie wyjaśnił minister, zależy kredyt zagraniczny Polski, z czem ściśle jest związana możliwość zwolnienia śruby podatkowej. Nietylko to zreszta.

Spokój wewnętrzny, przywrócenie harmonii społecznej, zakończenie dzisiaj wrzaskiem opozycji prawicowej i lewicowej, zależne są również od wyniku egzaminu

w dniu 16 listopada.

Powaga państwa, jego bezpieczeństwo zewnętrzne również związane jest ściśle z wynikiem tego egzaminu.

Nietylko kapitaliści zagraniczni, ale i wrogie nam czynniki zewnętrzne oczekiwać będą na wynik tego egzaminu, który będzie dla nich wskazówką, czy Polska jest istotnie mocarstwem, czy też „państwem sezonowym”, z którym niewiadomo, co będzie jutro”.

Na Polskę, na której czele stać będzie silny i trwały rząd z marszałkiem Piłsudskim, który tak niedawno wobec świata całego dał dowody, swego geniusza militarnego, na taką Polskę za-

den wróg targnąć się nie ośmieli. Gdyby jednak Polska wróciła do tych czasów, gdy „cugle rządowe wlokły się po ulicy”, gdy rządy walczyły się co trzy miesiące, niechybnie czeka nas napad z zachodu i ze wschodu. Słabość i bezbronność jest największą pokusą dla nieprzyjaciół.

Od wyniku egzaminu społeczeństwa polskiego w dniu 16 listopada, od wyniku wyborów zależy tedy wszystko: kredyt zagraniczny Polski, którego uzyskanie pozwoli na zwolnienie śruby podatkowej; spokój i ład wewnętrzny; bezpieczeństwo wobec wrażeń zakusów zewnętrznych.

Asper.

Ojciec bohatera z pod Radzymina

ś. p. ks. Skorupki

wzywa do poparcia marszałka Piłsudskiego.

Ojciec ś. p. ks. Ignacego Skorupki ogłosił następujące pismo:

„W chwili obecnej, gdy ważą się losy państwa naszego, gdy społeczeństwo polskie ma się wypowiedzieć, czy pragnie Polski wielkiej i potężnej, czy też ma ona stać się lupem partyjniactwa, uważam za swój obowiązek, jako gorący patriota, zabrać teraz głos. Dziecię swe wychowywałem w miłości dla Ojczyzny. Z tej miłości właśnie wykwitło głębokie uczucie dla Wskrzesiciela państwa i zwycięskiego wodza marsz. Piłsudskiego, na którego zew mój syn, ks. Ignacy Skorupka, ani chwili nie zawahał się przed złożeniem największej ofiary dla Polski, a idąc w pierwszych

szeregach obrońców stolicy, padł na polu chwały pod Radzyminem.

Odczuwając serdeczny żal po stracie ukochanego dziecka, dumny jestem, że mój syn był żołnierzem marsz. Piłsudskiego i pod jego wodzą walczył z hordami bolszewickimi. Pamięć ofiarnej śmierci mego syna, kapłana i jego idea nakazują mi zwrócić się do całego narodu z apelem, ażeby nie przekreślał świetlanej pamięci mego syna i w rozgrywającej się obecnie walce o przyszłość naszej Ojczyzny wszystkimi siłami poparł budownictwo Rzeczypospolitej marsz. Piłsudskiego.

Podpisany: Jan Adam Skorupka

Postulaty izb rzemieślniczych.

Da. 18 bm. odbędzie się w Warszawie z udziałem min. Kwiatkowskiego wspólna konferencja prezydentów izb handlowych i rzemieślniczych. Przedmiotem obrad konferencji będą problemy finansowe, w pierwszym rzędzie sprawy podziału 15 proc. dodatku do świadectw przemysłowych, stanowiącego źródło utrzymania dwóch wymienionych samorządów gospodarczych.

Według dotychczasowego podziału z powyższych wpływów na izby przemysłowe - handlowe przypadało 90 proc. ogólnej sumy, resztę otrzymywały izby rzemieślnicze. Ze względu na wzrastają-

jący zakres działania izb rzemieślniczych, podział ten nie odpowiadał roli i zadaniom obu samorządów.

W związku z powyższą konferencją odbyło się w Warszawie posiedzenie rzemieślniczej komisji międzyizbowej, w skład której weszli przedstawiciele izby rzemieślniczej w Łodzi, Warszawie, Włocławku, Kielcach, Lublinie, Lwowie, Wilnie i Brześciu. Komisja między izbowa ustaliła postulaty finansowe izb rzemieślniczych, które zostaną przedłożone na konferencji w Warszawie min. Kwiatkowskiemu.

Zjazd restauratorów woj. kieleckiego

W Kielcach w sali reursy obywatelskiej, odbył się zjazd restauratorów województwa kieleckiego.

Na zjazd przybyli z Warszawy wiceprezes centrali W. Wróblewski i redaktor „Restauratora i Hotelarza” S. Garzdecki.

Po wygłoszeniu referatów przez prelegentów, przystąpiono do wyboru zarządu, do którego weszli: prezes K. Rómas z Sosnowca, wiceprezes S. Wilezyński z Kielc, Matyjaszkiewicz i Nowak z Radomia, Szymonek z Olkusza, Piechowski z Proszowic, Borek z Opatowa.

Następnie dokonano wyboru komisji rewizyjnej w następującym składzie: Gajdziński z Kielc, Lużyński z Kielc, Janikowski z Jędrzej-

wa, Kryłosański z Sosnowca, Spytkowski z Wierzbnika.

W czasie referowania wolnych wniosków uchwalono jednogłośnie następującą rezolucję:

„Zjazd restauratorów województwa kieleckiego, po zapoznaniu się z odezwą prezydium centrali, umieszczoną w październikowym numerze organu centrali „Restaurator i Hotelarz Polski” w sprawie wyborów, postanawia jednomyślnie zwrócić się do wszystkich kolegów w województwie kieleckim z wezwaniem do solidarnego głosowania do sejmiku i senatu na listę Nr. 1 BBWR, na czele której stoi pierwszy marszałek Polski Józef Piłsudski”.

Nowa porażka Niemiec w Genewie

Droga do porozumienia Francji i Włoch otwarta.

Niemcy na konferencji rozbrojeniowej w Genewie ponieśli znowu klęskę. Doszło do porozumienia daleko idącego pomiędzy delegacją angielską a francuską w sprawie rozbrojenia na morzu.

Anglia zgodziła się na to, że francuska flota wojenna może być powiększona o 600 tysięcy ton. Anglia zrezygnowała z zasady, że francusko-włoska flota razem nie mogą

przekraczać siły floty angielskiej. Wymaganiem została utworzona też droga do porozumienia francusko-włoskiego.

Niemiecki delegat hr. Bernsdorf po tylu niepowodzeniach postawił nowy wniosek, żądający szczegółowego przedłożenia obecnego stanu uzbrojeń lądowych przez poszczególne państwa. W kółkach komisji rozbrojeniowej sądzą, że wniosek ten upadnie.

